

Obec: Most – ÚAPP, v.v.i.	Pověřené město: Most	Městská památková rezervace nebo zóna: - - -
Objekt: Archeologické výzkumy – kontrola zpracování za rok 2019		Rejstříkové číslo: Sbírkový materiál
Dohlídku provedl: PhDr. Petr Novák, CSc.		Dne: 11. 12. 2019
Rozsah kontrolovaných prací podle příslušného rozhodnutí: Kontrola technického a odborného zpracování archeologických výzkumů ve smyslu Rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory dlouhodobého koncepčního rozvoje veřejné výzkumné instituce ÚAPP, v.v.i. v letech 2015 – 2019 (za rok 2019)		

Kontrola je zaměřena na odbornou stránku plnění hlavních úkolů instituce za rok 2019 při využívání prostředků poskytovaných podle „Rozhodnutí o poskytování institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace“, č. j. 80/2015 KÚÚK – 1/KP/2015 ze dne 5. ledna 2015, vydaného v souladu s usnesením Zastupitelstva Ústeckého kraje ze dne 25. 6. 2014 č. 192/17Z/2014. Na základě předložené dokumentace k jednotlivým záchranným výzkumům je ověřena především výpovědní hodnota a průvodní dokumentace nálezových zpráv. Dále se sleduje dlouhodobý trend v aplikaci moderních technologií, ediční činnost organizace, publikace výsledků výzkumu a ostatní aspekty ve smyslu dlouhodobého koncepčního rozvoje instituce.

Prvořadou úlohou organizace je záchrana bezprostředně ohrožených archeologických lokalit, které by v opačném případě beze stopy zanikly a tím by zanikla i jejich výpovědní hodnota, nezbytná k poznání prehistorie nebo i novověké historie Ústeckého kraje. Do dne kontroly eviduje v letošním roce instituce 32 záchranných výzkumů z různých katastrů s pozitivním zjištěním archeologických situací. Velkoplošný výzkum probíhal na předpolí dolů v katastru obce Libkovice. Nálezy dokládají osídlení od mladší a pozdní doby kamenné po výzkum středověkého hřbitova. Právě při tomto výzkumu se plně projevují výhody mezinárodní spolupráce s katedrou antropologie univerzity ve Wroclawi. Pro polské studenty jde o velkou příležitost odborné praxe pod vedením zkušených pedagogů. ÚAPP v Mostě naopak získá odborně zpracované kostrové pozůstatky kompletně prozkoumaného středověkého hřbitova. Jak ukazují dosavadní výsledky, vyústí tento výzkum do mimořádně zajímavé studie, která bude ucelenou sondou vývoje zdravotního stavu obyvatel Libkovic v průběhu několika staletí. Neméně zajímavý je záchranný výzkum žárového pohřebiště ze starší římské doby v Nezabylicích. Ten probíhá ve spolupráci s univerzitou v Rzeszowje, která má specialistu na zkoumané období. Během výzkumu pohřebiště byly zjištěny i sídlištní objekty z pozdní doby kamenné a mladší doby bronzové. Další záchranné výzkumy menšího charakteru měly návaznost na výkopy při rekonstrukcích v intravilánech měst, pokládkách potrubí liniových staveb nebo jinou stavební činnost.

U výzkumů z předchozích období jsou zpracovány nálezové zprávy, které musí obsahovat náležitosti nezbytné při dalším vědeckém zpracování objevů. V souladu s plánem hlavních úloh byly předloženy všechny nálezové zprávy doplněné o příslušnou geodetickou dokumentaci a v případě potřeby i antropologický posudek. Velmi zajímavá nálezová zpráva pojednává o výzkumu polního opevnění z období třicetileté války na k. ú. Přísečnice. Autorovi nálezové zprávy se podařilo detailně konfrontovat terénní pozorování s archivním materiálem. Vedle popisu stavby v letech 1639 – 1644 obsahovaly archivní materiály rovněž

presný popis vnitřního vybavení. Situace, kdy se takovým způsobem prolnou dva prameny poznání je zcela ojedinělá a lze očekávat velmi zajímavou odbornou publikaci. U velkých výzkumů z centra Ústí nad Labem proběhlo v souladu s plánem hlavních úloh laboratorní zpracování nálezů, které se bude podle odhadu objevovat v plánovaných úlohách podle kapacity laboratoře ještě asi tři nebo čtyři roky. Až následně bude možné kompletně vyhodnotit význam výzkumů základů paláců Zdar, Falk a Hocke pro prehistorii a středověké dějiny města. Mimo nálezové zprávy navazující na plán hlavních úloh předložilo vedení organizace drobnější nálezové zprávy z menších záchranných výzkumů. Hrob bylanské kultury starší doby železné byl zjištěn v Hořanech okr. Most, středověké souvrství bylo dokumentované při opravě nábrežní zdi v Chomutově a rovněž v Chomutově při opravách kanalizace v Čelakovského a Mostecké ulici podchytil záchranný výzkum stratigrafii středověkého osídlení. Sídliště lužické kultury mladší doby bronzové a osídlení z mladší až pozdní doby kamenné dokládá nálezová zpráva ze záchranného výzkumu ve Štětí. Na Špitálském náměstí v Kadani zachytil záchranný výzkum středověký hřbitov ze 14. až 15. stol. Všechny nálezové zprávy obsahují veškerou dokumentaci, potřebnou pro další vědecké zpracování objevů. V souladu s plánem hlavních úloh probíhá digitalizace nálezových zpráv. Soubor za léta 1953 (zřízení expozitury) až 2002 byl předaný do archivu Archeologického ústavu ČAV v Praze a pravděpodobně v roce 2022 už by mohl být přístupný odborné veřejnosti na webových stránkách centrální instituce.

Technická modernizace a sledování současných trendů přírodních věd je předpokladem úspěšného plnění náročných výzkumných projektů. Dokonalejší dokumentaci umožní nákup dronu s příslušným softwarovým vybavením, který umožní jednak kolmé snímkování situací při výzkumu, jednak detailní záběry středověké architektury pro prostorové modelování. Zlepšení pracovních podmínek při základním zpracování nálezů v laboratořích znamená nákup keramické vany na prvotní ošetření artefaktů v malé laboratoři. Ke koupi keramické vany došlo po velmi dobrých zkušenostech s podobnou vanou ve velké laboratoři, kde slouží od minulého roku. Zakoupení dvou počítačů a dvou notebooků je ve své podstatě náhradou za dosluhující a technicky zastaralé vybavení. Na základě dosavadních zkušeností mohu konstatovat, že si pracovníci váží svěřené techniky a přístroje jsou nahrazované skutečně pouze v případě dosluhujících a dále neupotřebitelných zařízení. Značnou roli na opotřebení přístrojů sehrává práce v extrémně prašném prostředí terénu. Přístroje zakoupené v minulosti umožňují velmi přesné zaměření terénních situací a zdlouhavou, nesmírně duševně ubíjející práci s číslováním nálezů usnadňuje číslovací přístroj, který je už mnohokrát zaplacený úsporou lidského faktoru. Skutečně významný počín v rámci Ústeckého kraje je dobudování konzervátorského pracoviště na ošetření kovů v Regionálním muzeu v Teplicích. Při archeologických výzkumech objevená železa a některé bronzky mohou být prvotně konzervované v podstatě kratší lhůtě, než jakou nabízela laboratoř v Roztokách. Zde se čekalo na prvotní ošetření i více jak tři roky, a to je pro záchranu kovových artefaktů vyzvednutých ze země příliš dlouho.

Na základě provedené kontroly lze celkově konstatovat, že pracovní aktivity a úlohy Ústavu archeologické památkové péče, v.v.i. v Mostě jsou plněny zcela v souladu s plánem hlavních úloh na rok 2019 a plně odpovídají dlouhodobému záměru koncepčního rozvoje organizace v letech 2015 – 2019.